

ESGLÉSIA DE MENORCA

**Butlletí oficial
del Bisbat**

n.3 — març de 1979

SUMARI

JOAN PAU II

Mensaje del Santo Padre Juan Pablo II para la
Cuaresma 1979pàg. 39

DOCUMENTS DEL BISBE

Carta Pastoral sobre el Dia del Seminari: "El Seminari,
comunitat d'esperança"pàg. 40

La Quaresma de 1979. "Intensificar la pregària"pàg. 45

Ses Catequesis del Bisbepàg. 47

CONSELL PRESBITERAL

Acta de la sessió del dia 31 de gener de 1979pàg. 51

DELEGACIÓ DE LITÚRGIA

Consultes i respostespàg. 53

DELEGACIÓ D'ECONOMIA

Presupuesto del fondo común interdiocesano.
Año 1979pàg. 54

SECRETARIAT DE CATEQUESI

Unes reflexions del Secretariat Interdiocesà de Catequesi.
"Educació de la fe i catequesi"pàg. 57

SECRETARIA GENERAL

Nomenamentpàg. 64

Mes de març i abrilpàg. 64

INFORMACIÓ DE LA DIÒCESIpàg. 65

ALTRES INFORMACIONSpàg. 66

EPISCOPAT ESPANYOL

La responsabilidad moral del voto. Comunicado de la Comi-
sión Permanente del Episcopado Españolpàg. 69

Comunicado de la Comisión Episcopal en el "Día de His-
panoamérica"pàg. 72

LEGISLACIÓ CIVIL

Instrucción sobre matrimonio civilpàg. 76

JOAN PAU II

MENSAJE DEL SANTO PADRE JUAN PABLO II PARA LA CUARESMA 1979

Vosotros os preguntaréis: “¿Qué significa hoy la Cuaresma?” La privación siempre relativa de la alimentación —pensaréis vosotros— no tiene gran sentido, cuando tantos hermanos y hermanas nuestros, víctimas de guerras o catástrofes, sufren de veras física y moralmente.

El ayuno se refiere a la ascesis personal, siempre necesaria, pero la Iglesia pide a los bautizados imprimir una huella especial en este tiempo litúrgico. La Cuaresma tiene, pues, un significado para nosotros: debe manifestar a los ojos del mundo que todo el Pueblo de Dios, porque es pecador, se prepara con la penitencia a revivir litúrgicamente la Pasión, Muerte y Resurrección de Cristo. Este testimonio público y colectivo tiene su origen en el espíritu de penitencia de cada uno de nosotros y nos impulsa también a profundizar interiormente este comportamiento y a motivarlo mejor.

Privarse de algo es no sólo dar de lo superfluo, sino también, muchas veces, incluso de lo necesario, como la viuda del Evangelio que sabía que su óbolo era ya un don recibido de Dios. Privarse de algo es liberarse de las servidumbres de una civilización que nos incita cada vez más a la comodidad y al consumo, sin siquiera preocuparse de la conservación de nuestro ambiente, patrimonio común de la humanidad.

Conviene que vuestras comunidades eclesiales tomen parte en las “Campañas de Cuaresma”; os ayudarán así a orientar el ejercicio de vuestro espíritu de penitencia compartiendo lo que vosotros poseéis con los que tienen menos o que no tienen nada.

¿Podéis vosotros quedaros todavía ociosos en la plaza porque nadie os ha invitado a trabajar? La obra de la caridad cristiana necesita obreros; la Iglesia os llama. No esperéis a que sea muy tarde para socorrer a Cristo que está en la cárcel o sin vestidos, a Cristo que es perseguido o está refugiado, a Cristo que tiene hambre o está sin vivienda. Ayudad a nuestros hermanos y hermanas que no tienen el mínimo necesario para poder llegar a una auténtica promoción humana.

A todos los que os habéis decidido a realizar este testimonio evangélico de penitencia y de participación, yo os bendigo en el nombre del Padre, del Hijo y del Espíritu Santo.

DOCUMENTS DEL BISBE

CARTA PASTORAL SOBRE EL DIA DEL SEMINARI

El Seminari, comunitat d'esperança

Estimats germans menorquins,

Antany, el títol de la Carta Pastoral que vaig dirigir-vos amb ocasió de celebrar el Dia del Seminari, era de nom "De la crisi... a l'esperança". Enguany, es titula "El Seminari, comunitat d'esperança", fent servir per açò el lema que ens ha proposat la Comissió Episcopal de Seminaris de l'Episcopat espanyol.

Compreneu molt bé que no es passa tan fàcilment i tan de veres d'una cosa a l'altra. Amb un any, no es pot fer desaparèixer una crisi com aquesta i els punts suspensius de l'anterior títol volien significar que hi havia crisi, però que també hi havia esperança. Estic, per demés, ben convençut que el Seminari sempre ha estat, és i serà una comunitat de crisi i també una comunitat d'esperança.

Idò, encara valen els dos títols. I la mescla d'ells em dóna peu per a escriure aquesta Carta d'enguany que vos dirigesc amb ocasió de celebrar a la nostra diòcesi, el proper dia 19 de març, solemnitat de Sant Josep, el dia del Seminari.

1.— El Seminari és una comunitat de crisi. Que és molt diferent de dir que el Seminari és una comunitat en crisi. I no vull fer joc de paraules. Quan una cosa entra o està en crisi, vol dir que està a punt de fer un crac. I hem de confessar que els nostres Seminaris, igualment que l'estament sacerdotal i la mateixa Església sí que estan i han estat en crisi. I supòs que hi continuaran estant. Perquè on hi ha vida, hi ha problemes i canvis i no voldríem de cap manera un immovilisme que frenàs o matàs la vitalitat que l'Esperit de Déu ens dóna. S'han de canviar mètodes i estructures quan la vida ho imposa, però ha de permanèixer sempre la saba interior que ho vivifica tot. Vull dir que no ens han de fer por els canvis estructurals, sempre que continui allò que és essencial. La crisi de l'Església i, per tant, dels seus preveres i dels seus Seminaris serà sempre una crisi que porta a un nou rejuveniment de tota ella, passant si voleu per traumes i canvis a vegades profunds que poden fer mal a més d'un.

Aquests dies llegia un llibre, publicat l'any 1969, que es titula: "Demà, una Església sense clergues?". Escrit immediatament després de la terminació del Concili Vaticà II, el llibre no solament es fa ressò de

tota una crisi sacerdotal que aleshores explotava i que, per experiència sabem ara als 10 anys tota l'expansió que ha tingut, sinó que cerca camins de solució, obrint pistes i noves perspectives que ajudin per a superar el moment delicat en què es troba l'Església. I en tots aquests anys passats, són infinitat les edicions de llibres que s'han publicat sobre aquest assumpte que ara ens afecta.

Bé. Però ara jo no volia dur el meu escrit per aquest camí. Em parlem tantes vegades de la nostra crisi eclesial, que ja tenc por que en feim un tòpic i que, com vulgarment deim, aquest arbre no ens deixi veure el bosc de la feina que tenim per a fer.

És tracta més principalment avui de constatar que el Seminari sempre serà una comunitat de crisi. I no sé si sempre ens n'hem temut d'açò. Venint com venim més tost d'uns Seminaris on tot estava milimetrat i mesurat en excés, on l'estructura informava massa sovint l'esperit i on també a vegades es donava més importància a l'exterioritat d'uns reglaments i d'unes postures que no a una vida que lluitava per desfer-se d'amarres que no la deixaven desenrotllar al seu aire, era normal pensar aleshores que, en el nostre cas, el Seminari havia de ser un lloc i una comunitat de perfecció on no podia admetre's cap casta de crisi que perturbàs la serenitat i la bona marxa de tota l'estructuració imposada.

Potser generalitz massa i exager en el que estic dient. Hi ha excepcions, certament i no podem negar de cap de les maneres la vitalitat i el zel apostòlic que els nostres Seminaris havien donat i que van omplir tants i tants de sacerdots venerables que han fet i encara estan fent una labor incansable d'apostolat.

Però, ara, el temps, la nova generació, diferent de la nostra, i la nova manera de ser han trabucat, me pens que per a bé, tota una concepció, avui ja desfassada, i no hi ha hagut més remei que, entre altres, "atendre la veu de l'Esperit que es deixa sentir en el discerniment evangèlic dels signes dels temps" (Pla de Formació sacerdotal n. 3). El canvi, passant per la consegüent crisi, es va imposant i l'Església fa estona que ha posat mans a l'obra per tal de recentrar un instrument —el Seminari— que ens és necessari per a la bona marxa de la vida eclesiàstica. Sempre, és cert, restarà i ha de restar ferma i decidida aquella formació sacerdotal que és com la mèdula espinal que sosté tot el cos.

L'Església vol tenir en compte, tal com diu el nostre nou Pla de Formació sacerdotal pels nostres Seminaris, recentment aprovat per la Santa Seu, que "a l'hora d'emprendre avui la reestructuració de la formació sacerdotal i de les institucions a les quals s'encomana, s'han de tenir presents dos factors importants: les característiques singulars i canviants de l'home i del món contemporanis i les experiències de renovació realitzades en els últims anys en el que fa referència a la formació sacerdotal. L'alumnat dels nostres seminaris està constituït per joves

d'avui que viuen en mig d'un món concret al qual estan vitalment oberts, participant de les seves inquietuds i esperances i pel que han de ser signe i instrument de salvació en Crist en aquesta hora que s'obra a un futur ple d'interrogants." (PFS n. 11-12).

Afegiu-hi a tot açò que el Seminari sempre sol ésser una comunitat jove, una comunitat formada per al.lots i joves, amb una constant crisi de creixement per tal d'arribar a una maduració humana en tots els aspectes de la seva vida i a una maduració de fe, per a la seva missió sacerdotal. Aleshores veureu perquè dic que el Seminari sempre serà una comunitat de crisi. Per açò el Pla de Formació sacerdotal continua dient: "Alguns dels trets característics de la joventut actual són: consciència de la seva dignitat personal, de la seva llibertat i del seu dret de participar activament en la configuració de tot quant ateny el seu destí; simpatia i un marcat interès per tot el que és real, autèntic, concret i es presenta com a espontani i sincer; sentiment de solidaritat amb tots els homes i desperta sensibilitat davant tot el que ateny la veritat, la justícia i la llibertat en la convivència humana, a tot nivell." (PFS n. 13).

Per tant, la vida del Seminari serà una vida que puja i creix, que va deixant pel camí els balbuceigs juvenils, per esdevenir aplomada i serena. I tots sabem que en aquest traspàs de la vida de què parlam, no hi falta mai la crisi, el canvi. Per açò el Seminari serà sempre una comunitat de crisi, almanco de creixement i de transfiguració. Així acaba el punt que abans he citat del Pla de Formació sacerdotal: "Tot açò ha de ser examinat a la llum de l'Evangelí i de la doctrina de l'Església per tal que, descoberts els valors, contravalors, possibilitats i riscos que comporta, s'integri i promogui el que hi ha de positiu i s'elimini el que hi ha de negatiu, en un enfocament realista de la formació sacerdotal (PFS, 1.c.).

II. — El Seminari és una comunitat d'esperança. En començar a escriure aquest segon punt de la meua carta pastoral d'enguany em ve a la memòria aquell vers de Fray Luis de León:

"Ya muestra en esperanza el fruto cierto".
O aquelles paraules de l'apòstol Sant Jaume: "Mireu com el pagès espera els fruits preciosos de la terra, prenent paciència fins que les pluges primerenques i tardanes l'hauran assaonada. Igualment, vosaltres tingueu paciència, refermeu els vostres cors". (Jm. 5, 7 ss.).

I açò també és el que hem d'esperar d'aquesta comunitat del Seminari: un fruit cert i segur. Altrament, la nostra esperança seria vana.

Idò, el nostre Seminari serà una comunitat d'esperança sempre que estigui oberta i sigui capaç de donar-nos aquest fruit: nous preveres per al servei de la nostra comunitat diocesana. Per açò l'esperança que és el Seminari, ha d'ésser una esperança amb noms i llinatges, una esperança, per dir-ho així, personificada. Tots sabem els llinatges de cada fruit que

ha donat el nostre Seminari. Avui, l'esperança del nostre Seminari ens prepara uns fruits que són de nom:

1.— ANTONI FULLANA MARQUES. És ciutadellenc. Va néixer l'any 1952, té, idò, 26 anys. I una barba ben poblada. Es graduat escolar i, abans d'entrar al Seminari, feia feina de bisuter. I encara en fa, quan li ho permet l'horari escolar. Va entrar al Seminari a l'octubre del 1977. Pastoralment, fa feina en escoltisme, catequesi i al Secretariat de vocacions. Té un germà i una germana i el seu caràcter pacífic i bondadós el pot ajudar a ésser un fruit primerenc que esperam amb delit.

2.— FRANCESC XAVIER MARTIN MARTINEZ. Va néixer a Es Castell, o Villacarlos ja fa 20 anys, el 1958. Amb el seu batxillerat elemental anava fent d'Administratiu a Maó, quan l'octubre del 1977 va venir al Seminari. Un seu conco és Germà de La Salle; fa activitats a l'escoltisme. D'origen castellà, quan parla mescla aquest idioma amb el nostre menorquí i té també la seva gràcia. Té dos germans. Es véu un al.lot seriós i formal. Que arribi prest a madurar.

3.— JOAN MERCADAL VICTORY. Fa 19 anys que va néixer a Maó, l'any 1959. De cinc germans que són, ell ha vingut al Seminari l'octubre del 1977. Amb els dos anteriors, idò, són els "veteranos" de la casa. Té el COU fet i abans feia feina de megatzemista farmacèutic a Maó mateix. Ara és coordinador del Secretariat de Joves cristians i té una tia monja a les Concepcionistes de Maó. De tant en tant toca la guitarra i les seves aficions intel.lectuals el poden fer un fruit molt esperat.

4.— JOAN FERRER BENEJAM. Aquest va entrar al Seminari a mig aire. Vull dir que ho féu a mig curs, el mes de gener del 1978. Fill de família nombrosa, ja que són set germans, ara està fent el tercer de B.U.P. a l'Institut de Ciutadella. Es dedica a la catequesi i fa feina en un club parroquial. És ciutadellenc i ara ja no és el benjamí del Seminari com ho fou el curs passat perquè a darrera hi té en

5.— JOSEP CARDONA TRUYOL. És de Ferreries i amb els seus 14 anys fa primer de B.U.P. a l'Institut de Ciutadella i és més llarg que un Sant Pau. Que ho sigui també en ciència i santedat. Va entrar al Seminari l'octubre d'antany, 1978, per a començar aquest curs actual. Fa feina i activitats en un club parroquial. I ara és el qui porta el "farolillo rojo", esperant poder-lo passar ben prest a tres al.lots més que ja estan preparats i decidits del tot a entrar de veres al Seminari.

Idò, cinc que en tenim i tres que es preparen, són ja vuit els fruits que van madurant i que són esperança il.lusionada.

Com veieu no és petita l'esperança. En podrem esperar un fruit cert, segur i madur? L'esperam.

Però per a poder collir aquest fruit, el nostre Seminari espera també i li és necessària una esperança per part nostra. Millor dit, vol i exigeix una ja realitat que sigui ben sentida i plena. La nostra col.laboració, la col.laboració de tots. Deixau-m'ho dir amb les mateixes paraules que trec del Pla de Formació sacerdotal i que, traduïdes, diuen: "Tota la comunitat diocesana, que ha de responsabilitzar-se i participar activament, segons les possibilitats de cada u, en la pastoral vocacional, ha de veure en el Seminari una cosa que l'ateny molt de prop i ha de situar-se davant d'ell amb esperit de positiva i eficaç col.laboració". "El Presbiteri diocesà, del qual en el seu dia formaran part els qui avui reben la formació sacerdotal, es mantindrà especialment vinculat amb el Seminari. Tot prevere, segons el seu concret ministeri, ha de prestar una franca col.laboració a les institucions diocesanes que atenen la formació sacerdotal, respectant l'autonomia i l'estructura donades pel bisbe diocesà." "Els sacerdots han de ser conscients de que el testimoni de la seva pròpia vida, humil i laboriosa, portada amb goig pasqual i entrega sacrificada a Crist i als germans, exerceix una decisiva influència en la formació dels futurs sacerdots." (PSF. n. 4-86).

Conclusió

Una Església sense sacerdots no es pot concebre. Es impensable. I, com a conseqüència, necessitam un mitjà —el Seminari— on es formin i es preparin aquells que un dia arribaran al sacerdoci. Baldament el nostre Seminari sigui una comunitat de crisi i una comunitat d'esperança, no podem dubtar de cap manera que sempre tindrem els seus fruits segurs i madurs.

Si per aquest nostre hortal que és el Seminari mai no faltará l'energia i la força que dóna el Sol, que és el Crist, preguem per tal que sempre hi hagi un amo que el cuidi i una bona regada de l'aigua de la nostra pregària, de la nostra comprensió i de la nostra ajuda.

Així ho esper de tots vosaltres, tants feels cristians qui sou pares, germans i parents dels qui són o han estat al Seminari;

de tots vosaltres, feels menorquins, qui en necessitau l'amistat, el consell, la direcció i l'exemple;

de tots vosaltres, menorquins i habitants de l'illa, qui, a pesar de tot, heu de sebre respectar i valorar l'actitud d'uns homes, germans i conciutadans vostres, qui, essent com els altres homes, han sabut acollir una Paraula, i per ella, posar-se al servei de tots.

En aquest any, en què vos he demanat que preguéssiu i que féssiu feina per l'Església i per la Bona Nova que ens va dur Jesucrist, esper de

vosaltres que, encara que, com el Seminari, sigueu també una comunitat de crisi i potser en crisi, se'ns torneu una comunitat d'esperança, de viva esperança que faci preveure ja els fruits certs i madurs que Déu n'espera.

Amb la meua benedicció.

† Antoni, bisbe de Menorca

Ciutadella, 2 de març del 1979

LA QUARESMA DE 1979

Intensificar la pregària

Estimats,

Aquest any, el darrer dia d'aquest mes de febrer és el dimecres de Cendra, amb el qual començam un temps litúrgic fort que en deim la Quaresma. La quaresma és la quarentena de dies que precedeixen la Setmana Santa i són una preparació per a la celebració dels nostres grans misteris cristians, la Passió, Mort i Resurrecció de N. S. Jesucrist, commemorats especialment en el Triduum Pasqual.

Com a record i ressò simbòlic d'aquells quaranta dies que Moisés va passar al Sinai, abans que Déu li donàs la llei de l'aliança, i dels quaranta que Jesús va fer al desert, abans de dedicar-se del tot a la seva predicació, l'Església també ens posa aquests quaranta dies per a preparar-nos a la celebració dels misteris pasquals.

Ja podeu veure, idò, la intenció que duu aquest temps i la finalitat amb què l'Església ens el presenta. De la quaresma, perquè ho és, n'hem de fer un temps de reflexió i de pregària, un temps de conversió i de reconciliació.

Temps de reflexió i de pregària. La pregària i la reflexió les necessitem sempre, al llarg de la nostra vida. Més avui, quan el brugit i la renou del nostre món de velocitat i de presses no ens deixa massa temps per a fer-ho. La feina que tots teniu i feis, el desig d'un cap de setmana d'esplai i de repòs també influeixen en açò. Hem de dir que hi ha poca gent que tengui o cerqui temps per a reflexionar i pregar. I l'habitud que hem agafat d'una vida que es viu al moment i encara corrents, junt amb

tots els mitjans de comunicació que ens serveixen per a fer-la més ràpida i lleugera, fa que anem perdent terreny, en aquest allunyar-nos de la reflexió i de la pregària.

Avui més que mai, necessitam de tant en tant, un "desert" per evadir-nos espiritualment dels tràfecs del treball de cada dia. Si açò ja és bo per a la salut del nostre cos, també hem de fer-ho per a la salut de la nostra ànima. Certament hi haurà moltes maneres de fer-ho. Aquí només constata la necessitat que en tenim.

Voldria, idò, dir-vos, estimats germans, que aprofitàssiu aquests dies de quaresma per fer més pregària i més reflexió, sigui d'una manera individual i familiar, sigui assistint als actes especials que se solen fer a posta en aquest temps. I si altra cosa no podeu fer, vos encoratjaria a que assistíssiu alguns dies faners a la celebració de l'Eucaristia, misteri que ens comunica la força necessària i ens és aliment per a seguir els camins del Crist.

Ja sabeu que aquest any vos he dit que pregàssiu. Per açò, ara, en aquest temps de Quaresma, hem d'intensificar la nostra pregària. Encara que ens costi algun sacrifici. Encara que només sigui un moment al matí o al capvespre de cada dia per dir, des del fons del nostre cor, una paraula, un sentiment, a Déu el nostre Pare, manifestant-li la nostra bona voluntat d'un comportament cristià cabal.

Temps de conversió i de reconciliació. Conversió a Déu i reconciliació amb Déu i els germans. La nostra conversió ha d'ésser una resposta a la crida de Déu. Aquesta resposta és, en el seu punt de partida, un girar-se a Déu, deixant els desordres que el pecat pot haver posat en la nostra vida. La consciència de no haver respost adequadament a aquesta crida, exigeix una actitud penitencial. Al final, el resultat de tot aquest moviment de conversió que ens ve de la gràcia de Déu, serà la nostra reconciliació amb Ell.

Me sembla que tots ens sabem les nostres faltes i les nostres falles. Tots ens coneixem per a sobre quines coses hi ha desordenades a la nostra vida. Hem de posar mans a l'obra, cada dia, per esforçar-nos a omplir-nos de tot el que ens farà positiva la nostra vivència amb Déu i els germans. I per treure i deixar aquelles altres coses que ens allunyen d'ells.

Vos desig que celebren la quaresma amb aquests sentiments. Ajuda els germans en tot, vençeu els vostres egoismes, feis més oració. Aquella Nit de Pasqua en que Jesús ressuscitarà gloriós, sigui per a tots alegria i goig d'haver obtingut la reconciliació amb Déu i els germans.

Amb la meua benedicció.

Ciutadella, 20 de febrer del 1979

SES CATEQUESIS DEL BISBE

Carta oberta als nostres missioners

Dues paraules

Jo, Antoni, bisbe de la vostra Església de Menorca, a tots vosaltres, sants en Crist Jesús, missioneres i missioners menorquins que vos trobau escampats per quatre continents: gràcia i pau a vosaltres de part de Déu, Pare nostre, i del Senyor Jesucrist.

“Dón gràcies al meu Déu cada vegada que em record de vosaltres, i sempre que prec per tots vosaltres, ho faig amb goig, pensant en la part que heu pres per contribuir a l'evangeli, segur que el qui va començar en vosaltres aquesta obra bona, l'anirà duent a terme fins el dia de Crist Jesús”.

Estimats: He volgut començar aquesta carta oberta, dirigida a tots vosaltres, atrevint-me, per part meva, a copiar la salutació que l'Apòstol St. Pau va fer als cristians de Filipis, perquè sé que, per part vostra, podem esperar que es compliran els desigs que Pau manifestava a aquells seus feels. Donem-ne, idò, gràcies a Déu.

No fa molta estona, era abans de Nadal, que hom anunciava el nostre Full Dominical que seria molt polit que qualcú s'engrescàs i vos escrivís una carta per a felicitar-vos les festes i establir al mateix temps una relació epistolar. Sé que molts ho varen fer. I supòs que a tots vosaltres, amb les cartes que rebéreu, vos va arribar també un trosset del cor de la nostra illa.

Jo no ho vaig fer d'escriure-vos. I, a posta, ho vaig deixar per ara, pensant que, si aleshores ja rebéreu moltes cartes, vos faria més gràcia de rebre la meva ara, que no tindríeu tanta correspondència. A més, he volgut aprofitar aquesta meva carta a tots vosaltres per fer-la oberta per a tothom i perquè em servís al mateix temps de comunicació amb tots els meus feels menorquins en aquests dies en què a Espanya celebrem la jornada o el dia de l'Amèrica llatina, data també ben missional.

I bé; què vos he de dir jo? Perquè em trob que, si exceptuï en Tomeu Barceló i en Manolo Bonet, na Ferrnanda Pons i na Dorin (oi que m'ho deixau escriure així, sense títols i ben pla?) a qui he vist i saludat una sola vegada i corrents, a tots els altres ni vos conec i d'alguns ni n'havia sentit parlar, fins que el Full en va portar la relació.

Però, sí que vos conec i sí que sé què he de dir-vos. Vos conec, perquè conec l'arrel i la soca d'on heu sortit: aquesta Menorca cristiana que, baix els peus de la Mare de Déu del Toro, vos va veure néixer i créixer i vos va donar, amb l'ajuda de la gràcia de Déu, l'impuls necessari per a deixar-ho tot, travessar la nostra mar i córrer a platges llunyanes

per a portar-hi i fer-hi arrelar la Bona Nova de Jesús. Vos conec perquè sou els hereus i els successors de tants menorquins qui, anys enrera, ja deixaren la nostra illa per anar lluny a fer la feina que ara vosaltres també feis. Vos conec perquè sou els fills i els germans i els parents i els amics d'aquests meus bons fills menorquins qui han sabut i saben conservar i viure la fe que ens va dur el nostre Pare, el bisbe Sever.

Vos he de dir, idò, dues paraules: endavant! gràcies!

Endavant que vol dir: ànim, coratge! No vos desanimeu! Aquí a l'illa hi teniu un ranxo que vos aprecia, que prega per vosaltres, que està amb vosaltres, que se sent orgullós de vosaltres.

I gràcies! Per tot el que feis. Per l'exemple i l'enfortiment que heu donat a les nostres vides, en veure-vos decidits i intrèpids pel Crist i pels germans. Perquè en vosaltres ens sabem representats a les quatre parts del món en aquesta nostra obligació missionera. I també perquè portau el nom de Menorca, unit a la fe cristiana, a tants i tants amb qui tractau. Gràcies!

Acab la carta. Vosaltres la llegireu potser amb una llàgrima als ulls, recordant Menorca, que vol dir, Ciutadella, Mó, Ló, Ferreries, Mercadal, St. Lluís, Es Castell, Migjorn, Fornells, Sant Climent. Nosaltres tornarem a la nostra feina, a la nostra rutina de cada dia. Però... crec que ja no serà tanta rutina. Perquè sabrem que a l'Amèrica llatina, a Filipines, a l'Àfrica i a la Índia hi tenim uns germans menorquins qui no es cansen d'escampar l'Evangeli del Crist i de fer bé als germans del món.

A tots, estimats missioners i missioneres, la meva salutació de pau, la meva fervent oració i la meva cordialíssima benedicció.

Vostre,

† Antoni Deig, bisbe de Menorca

Per a un bon comportament ciutadà

Estimats radiooients,

Dintre de pocs dies tots els espanyols majors d'edat haurem de complir amb un deure cívic que ens ve imposat per les actuals circumstàncies polítiques del nostre país. Hem d'anar a votar dues vegades, primer per a unes eleccions generals per tal d'elegir els parlamentaris de l'Estat i després per a unes de municipals de les quals en sortiran els regidors dels nostres municipis.

No és necessari que vos digui la importància que tenen aquests dos actes per al futur de l'Estat espanyol i també de tots nosaltres que hi som. Després de la Constitució, aprovada per referèndum, i a la vista

d'aquestes eleccions, s'endevinen uns camins que, guanyi qui guanyi, certament hauran d'ésser nous i diferents per l'aplicació y concretització dels principis generals d'aquella Constitució.

Ja sabeu i coneixeu que, davant de tot aquest procés polític, l'Església hi ha dit la seva paraula. No fa molta estona que tot l'Episcopat espanyol, reunit en Assemblea General, vàrem fer i vàrem publicar una nota en la qual, principalment indicàvem i urgíem l'obligació d'anar a votar. Ultimament, la Comissió Permanent de l'Episcopat també ha publicat una altra nota, més concreta, per a aquestes properes eleccions. I fa temps que un document episcopal titulat "Església i comunitat política" centrava molt bé tota aquesta panoràmica política, cívica i religiosa.

Entre aquestes, i altres veus particulars de bisbes, me pens que jo he de centrar aquesta meva catequesi setmanal d'avui, més prest cap a una altra vertent, donant per dit tot açò anterior i potser repetint conceptes que ja sabeu, però que convé de tornar-los a dir. Perquè la meva intenció era de no dir res sobre tot açò. Fins i tot el meu Consell del Presbiteri fa poca estona que m'ho havia aconsellat i, amb tot el que l'Església jeràrquica havia dit, semblava que ja n'hi havia prou. Però, alguns bons amics i feels cristians m'han demanat i m'han insistit en que digués qualche cosa, si més no, perquè se sentís la veu de la jerarquia de l'illa.

El primer que jo vull dir-vos és que no espereu que el vostre bisbe vos digui quin partit heu de votar o quins partits concrets es poden o no es poden votar. Açò depèn de l'opció política que cadascú ha pres, segons la seva recta consciència, i, si es tracta de catòlics responsables, de la seva recta consciència cristiana. Perquè, segons el Concili: "tot home té dret a obrar d'acord amb la norma recta de la seva consciència" (G. et Sp. 26,d) i "els seglars cristians en qualsevol assumpte temporal han de guiar-se per la seva consciència cristiana" (G. et Sp. 75, e).

A més, encara que a les eleccions es votin noms de persones, generalment al seu darrera hi ha un partit o coalició de partits. I com el mateix nom indica els "partits" mai no són "sencers". Per açò podem dir que no hi ha cap partit que satisfaci plenament i també que hi ha partits que satisfan més que altres. No hi haurà mai cap opció política que pugui satisfer plenament, perquè aquí en aquest món sempre hi haurà coses a reformar i a fer-les més perfectes i justes. Podríem dir que, en els seus programes, tots el partits tenen alguna cosa de veritat, la seva veritat. Haurem d'acceptar la part de veritat que guanyi, però sempre li podrem exigir que respecti els drets inalienables de la persona humana.

Us voldria recordar també a vosaltres, feels cristians, uns principis generals de la doctrina de l'Església que fan referència al moment actual de ca nostra i que trec del Concili Vaticà II. Són aquests: "El cristià ha

de reconèixer la legítima pluralitat d'opinions temporals discrepants i ha de respectar als ciutadans que, fins i tot agrupats, defensen lleialment la seva manera de veure" (G. et Sp. n. 75, e). "Són molts i diferents els homes que es troben en una comunitat política i poden, amb tot dret, inclinar-se cap a solucions diferents" (G. et Sp. 74, b). "Aquells que senten o obren de manera distinta a la nostra en matèria social, política i fins i tot religiosa, han de ser objecte també dels nostre respecte i amor" (G. et Sp. 28, a). "El cristià ha de reconèixer la legítima pluralitat d'opcions temporals. Mai, però, està permès d'anteposar els interessos propis al bé comú" (G. et Sp. 75, e). I Pau VIè en la Octogesimo anno deia: "Existeix una legítima varietat d'opcions possibles. Una mateixa fe cristiana pot conduir a compromisos diferents. Serà necessari tenir una mútua comprensió davant les opcions diverses. La caritat farà possible de mantenir la nostra convergència y la nostra unitat. El que ens uneix és més fort que el que ens separa."

No vull encaparrar-vos amb més cites. Deixau-me dir finalment uns quants consells pràctics per a un vostre bon comportament ciutadà en les properes eleccions.

Anau a votar. Hi teniu dret i obligació. I feis-ho a consciència, un cop vist i estudiat el programa que presenten els diferents partits o coalicions i també l'honradesa de les persones que els representen.

Feis-ho de votar, amb pau, serenitat i tranquil·litat. Diria, fins i tot amb germanor de tots i amb bona cara. Encara que les vostres opcions siguin diferents unes d'altres, no ho ha de ser el comportament cívic que tot açò suposa. Perquè el joc de la democràcia en el qual esteim ficats, importa forçosament que uns perdin i altres guanyin, és a dir, que un o més partits arribin al poder i altres es quedin a l'oposició. Jo desitjaria que els qui guanyin sàpiguen guanyar i els qui perdin, sàpiguen perdre; uns, governant amb honradesa i justícia i els altres, col·laborant i esperant una altra oportunitat per establir el seu programa; i tots, sempre mirant i fent feina pel bé comú de tot el país.

Sé que no ho dic tot i que falten moltes coses més que es podrien reflexar aquí i potser convindria fer-ho. Però l'Església ja ha parlat en altres escrits i ha concretat més. Jo només volia indicar-vos uns trets generals i sobretot una exhortació a tots al bon comportament ciutadà que esperam de tots. Perquè les coses s'arreglen amb diàleg, parlant-ne i discutint-ne. Mai no, faltant als drets i al respecte que es deu a tota persona, sigui del partit que sigui.

Escrivia aquestes paraules que vos acab de dir en un capvespre en què la tramuntana bufava molt fort. Però va deixar un cel blau i esplendent que presagiava un dia de demà amb calma i bon sol, de primavera. Que passi també així en aquestes eleccions. Que a la tramuntanada de vots i escrutinis per sebre qui ha guanyat i quants vots ha tingut aquest o

aquell, succeeixin dies de pau i tranquil·litat, d'una primavera que faci esperar uns nous temps d'armonia i de justícia, de llibertat i de pau.

Fins la setmana que ve, en què vos tornaré a parlar, vos acompanya la meva oració i la meva benedicció.

CONSELL PRESBITERAL

ACTA DE LA SESSIÓ DEL 31 DE GENER DE 1979

A ca'l Bisbe, dia 31 de gener de 1979, a les deu del matí, es reuneix el Consell Presbiteral, amb l'assistència de tots els seus membres a excepció de Mn. Miquel Casanovas Anglada, per malaltia i el P. Xavier Carnicero, per ser la festa de St. Joan Bosco, fundador dels salesians.

Es comença la sessió amb una pregària dirigida pel Sr. Bisbe i la lectura de Col. 2, 4-15.

Llegida que fou l'acta de la sessió anterior és aprovada.

L'ajornament d'aquesta sessió és degut a que en el dia prefixat a la passada reunió, el Sr. Bisbe participava en una tanda d'exercicis espirituals.

Degut a la premura del temps s'ha vist necessari el canvi de l'ordre del dia que hi havia per aquesta sessió. El nou ordre ha estat el següent:

- Sobre publicitat de partits polítics a Ràdio Popular, amb motiu de les eleccions.
- Convindria algun escrit del Bisbe (o del Bisbe amb el Consell de Presbiteri) sobre les pròximes eleccions generals i municipals, de cara a una orientació cristiana dels feels?
- Publicació dels comptes del Bisbat, parròquies i caixa de compensació en el Butlletí del Bisbat?
- Augment i revisió de les nòmines dels capellans.
- Pistes per a caminar vers una anàlisi de la Família i el Matrimoni dins la nostra societat.

Donat què el primer punt està relacionat amb Ràdio Popular, el Sr. Bisbe comença informant de la reunió general de la Cope que fa uns dies va tenir lloc a Madrid i a la que va assistir, referent a la formació de la nova Societat Anònima que es forma per tal de poder adaptar les emissores de la Cope al pla de Ginebra de Radiodifusió. En ella es van assenyalar uns criteris per un servei obert de cara a la publicitat política, principalment, quan, com en el cas de Menorca, és emissora única.

Al llarg de tot l'informe és va veient que els problemes de la Cope són molts. A partir d'aquí es fa la següent pregunta: Interessa l'emissora de cara al futur?

La resposta del Sr. Bisbe és afirmativa, tant de cara a l'Emissora, com de cara al Diari "Menorca", ja que açò es pot fer en un autèntic esperit de servei al poble menorquí i pot ajudar a mantenir la imparcialitat política en els mitjans de comunicació de l'illa. Per açò és veu molt necessària una revisió periòdica de l'ús dels mitjans de comunicació en mans de l'Església de Menorca a fi de mantenir-se en una autèntica línia de servei.

Passant, ja, directament al primer punt de l'ordre del dia que dona peu a un llarg diàleg, vistes les aportacions dels distints arciprestats, com a conclusions, de cara a l'emissora, es prenen els acords següents:

1er. Es diu sí a la publicitat política a l'Emissora, davant les pròximes campanyes electorals.

De cara a uns criteris per a l'ús de l'emissora en aquesta qüestió de propaganda política, no podem deixar de fer referència al document del Consell del Presbiteri de 15 de gener de 1975 de manera especial els nombres: 7, 8, 9 i 10, on es remarca que: "Volem que l'Església sia acollidora i hospitalària".

2on. Es Creu convenient que l'Emissora com a tal faci uns programes d'orientació a partir dels documents que van del Vaticà II fins avui, i que es tengui molt present que la funció de L'Església és pastoral.

3er. Que es seleccioni la doctrina de l'Església, que es podrà anar exposant al llarg de les emissions ordinàries sobre temes religiosos ó de fe, i sempre que es cregui oportú.

4rt. Que es redactin unes normes que deixin ben clar quin és el reglament per a emetre aquesta publicitat, sempre d'acord amb les disposicions que puguin venir de la Direcció General de l'Emissora.

En quant al segon punt de l'ordre del dia, el Consell Presbiteral considera que ni el Bisbe, ni el Consell de Presbiteri, han de parlar directament de cara a les pròximes eleccions generals i municipals, ja que l'Església, en distintes ocasions, ha manifestat clarament la seva postura. Els capellans ho podrien recordar i dir on es pot trobar.

El tercer punt és aprovat per unanimitat i sense discussió.

S'accepta, en el quart punt, l'augment de les nòmines, sempre que es vagi assegurant un fons de reserva per a conservació d'edificis i possibles emergències.

Finalment, i abans de despedir-nos, el Sr. Bisbe pregunta com es veuria la col·locació d'un monument a l'infant dalt El Toro, a petició d'UNICEF, en aquest any dels drets de l'infant; i on es creu que s'hauria

de celebrar aquest any la Missa Crismal. Es suggereix la parròquia de St. Cristòfol des Migjorn Gran.

Donat que ja era molt tard, s'ha deixat el darrer punt de l'ordre del dia per el pròxim Consell Presbiteral que tindrà lloc el dia 28 de febrer a les 10'30 del matí a "El Toro".

L'ordre del dia serà: Pistes per on caminar vers una anàlisi de la Família i el Matrimoni, dins la nostra societat d'avui.

Ciutadella, 31 de gener de 1979

DELEGACIÓ DE LITÚRGIA

CONSULTES I RESPOSTES

De la revista "NOTITIAE", editada per la Sda. Congregació de Sagraments i Culte Diví en traduïm les següents consultes, per a coneixement dels nostres lectors.

1.— En alguns llocs, han tret els reclinatoris de les esglésies i així els feels només poden estar drets o asseguts. I sembla que en detriment de la reverència i adoració que es deu a l'Eucaristia.

Resposta.— Els mobles i ornaments de les esglésies tenen sempre relació amb els costums de cada lloc. Per exemple, a l'Orient hi ha estores. A Roma, a les basíliques, hi ha bancs que no tenen reclinatoris per tal d'encabir millor les multituds. Res, però no impedeix que els feels s'agenollin a terra per a manifestar la seva adoració, encara que sigui una cosa incòmoda. En els casos en què no es pot estar agenollat (cf. IGMR 21) una profunda inclinació i una manera de comportar-se dignament seran els senyals de reverència i d'adoració que s'han de manifestar al temps de la consagració i de la comunió. (Notitiae, nn.143-144. pàg. 302).

2.— Un cop donada la comunió, normalment el sacerdot purifica els vasos sagrats (calze, patena i copons) al mig de l'altar. Però, no es podria trobar un lloc i un temps més apte per a fer-ho? Ho pot fer un altre ministre, de purificar els vasos sagrats?

Resposta.— Que es guardin les indicacions contingudes en el IGMR. El

principi general és al nombre 238: Els vasos sagrats els purifica el sacerdot o el diaca o l'acòlit (ordre) després de la comunió o després de la missa, i millor en la credència. Aquesta indicació sobre el temps (després de los comunio o després de la missa) es completa al n. 229 en quant al lloc: La purificació del calze es fa al costat de l'altar. Amb açò s'insinua que el celebrant mai no és al mig de l'altar quan purifica els vasos sagrats.

En el n. 120 de IGMR es troben altres peculiaritats sobre açò. Per exemple diu: Per a purificar els vasos sagrats, sobretot si són molts, és lícit de deixar-los tapats sobre l'altar o sobre la credència, damunt d'un corporal, i purificar-los, després de la missa, un cop el poble ha marxat ja. (Notitiae, n. 149, pàg. 593).

DELEGACIÓ D'ECONOMIA

PRESUPUESTO DEL FONDO COMUN INTERDIOCESANO AÑO 1979

(I). Entrega de la Gerencia del Episcopado.

A SACERDOTES:

39 sin pluriempleo a 15.400,- ptas. por 14 meses: 8.408.400,-

7 con pluriempleo a 7.700,- ptas. por 14 meses: 754.600,-

7 jubilados a 7.700,- ptas. por 14 meses: 754.600,-

53 Complementos: 4.675,74 ptas. por 12 meses: 2.973.770,-

12.891.370,-

A CONSERVACION TEMPLOS:

3.000,- ptas. anuales por 21 templos 63.000,-

A ACTIVIDADES PASTORALES 3.000.000,-

A SEMINARIOS 210.000,-

16.164.370,-

suma anterior 16.164.370

(II.) Contribución de la Diócesis.

Aportación de los fieles: 54.439x20 — 1.088.775,-

15.075.595,-

(III.) DISTRIBUCION DIOCESANA:

A SACERDOTES: 973.000 x 14 .. 13.622.000,-

A CONSERVACION TEMPLOS

5.250 x 12 63.000,-

A SEMINARIOS: 25.000 x 12 300.000,-

A ACTIVIDADES PASTORALES .. 1.090.595,-

15.075.595,-

DISTRIBUCION A SACERDOTES:

	mensual	anual con dos extras
24 sacerdotes a 25.000,- ptas.	600.000,-	8.400.000,-
2 sacerdotes a 22.000,- ptas.	44.000,-	616.000,-
5 sacerdotes a 20.000,- ptas.	100.000,-	1.400.000,-
2 sacerdotes a 19.000,- ptas.	38.000,-	532.000,-
4 sacerdotes a 16.000,- ptas.	64.000,-	896.000,-
1 sacerdote a 13.000,- ptas.	13.000,-	182.000,-
3 sacerdotes a 12.000,- ptas.	36.000,-	504.000,-
1 sacerdote a 10.000,- ptas.	10.000,-	140.000,-
2 sacerdotes a 9.000,- ptas.	18.000,-	252.000,-
5 sacerdotes a 8.000,- ptas.	40.000,-	560.000,-
2 sacerdotes a 5.000,- ptas.	10.000,-	140.000,-
	<u>973.000,-</u>	<u>13.622.000,-</u>

Entrega del FONDO COMUN INTERDIOCESANO .. — 12.891.370,-

Añadido de Actividades Pastorales 730.630,-

CONSERVACION TEMPLOS

1 Catedral	3.000,- ptas. por mes	36.000,-
3 Arciprestazgos.....	150,- ptas. por mes	5.400,-
18 Parroquias.....	100,- ptas. por mes	21.600,-

ENTREGA DEL FONDO COMUN INTERDIOCESANO 63.000,-

SEMINARIOS

Seminarios.....25.000,- x 12 300.000,-

ENTREGADO DEL FONDO COMUN INTERDIOCESANO 210.000,-

Añadido de Actividades Pastorales 90.000,-

ACTIVIDADES PASTORALES

Del FONDO COMUN INTERDIOCESANO 3.000.000,-

Aportación de los fieles 54.439 habitantes x 20 pts. —1.088.775,-

1.911.225,-

Añadido a Sacerdotes — 730.630,-

1.180.595,-

Añadido al Seminario — 90.000,-

1.090.595,-

A Monjas Clausura.... 7.500x 12 meses — 90.000,-

QUEDAN PARA ACTIVIDADES PASTORALES 1.000.595,-

Ciudadela, 20 febrero de 1979

SECRETARIAT DE CATEQUESI

Unes reflexions del Secretariat Interdiocesà de Catequesi

Publicam aquestes reflexions a fi de que ens ajudin a un replantejament seriós de tota la nostra tasca catequètica, a posar en comú les nostres experiències i a revisar diverses maneres de fer.

EDUCACIÓ DE LA FE I CATEQUESI

Punt de partida

1.— El document sobre "L'avui i el demà de la catequesi d'iniciació cristiana dels infants", publicat pel Secretariat Interdiocesà de Catequesi el juliol del 1973, demanava ja una major agilitat i flexibilitat en les institucions catequètiques. La seva intuïció de fons era sens dubte el desbordament i la disfuncionalitat creixents que es constaten en la institució catequètica com a tal i en les institucions educatives en general. En un temps en què, més enllà de les institucions educatives, els nostres joves es veuen sotmesos a un sens nombre d'influències diverses i incontrolables, l'educació esdevé un procés de formació al llarg i ample de la vida.

A més a més, cada vegada es veu més clar que, a l'hora de comunicar i educar la vida de fe, el factor decisiu no són les tècniques i les institucions, tot i essent molt gran la importància d'aquestes, sinó el testimoni d'una comunitat viva de fe. La fe es verifica i s'imposa per si mateixa, per la seva veritat i eficàcia en la vida de la comunitat creient.

Tanmateix, creiem que més que parlar, com es fa de vegades, d'una desinstitucionalització de la catequesi, que fàcilment podria equivaler a la seva dissolució, el que caldria fer és distingir ben bé, com tot seguit veurem, entre educació de la fe i catequesi, situar en el seu lloc la institució catequètica i dur a terme la seva oportuna remodelació.

Una distinció bàsica

La catequesi és en funció de l'educació de la fe, però l'educació de la fe no pot ser obra totalment de la institució catequètica. La cateque-

si no ho és tot. Per això el fet que els joves desertin del cristianisme o de l'Església no cal atribuir-ho forçosament a la mala qualitat o ineficàcia de la catequesi, sinó que ha de constituir una interpel·lació per a tota l'Església. Pretendre carregar tot el pes de l'educació de la fe sobre la catequesi, demés de fomentar la inhibició dels altres elements de la comunitat, portaria a una sobrecàrrega de la institució catequètica i a un aclarament dels catequistes.

L'educació de la fe, obra de tota la comunitat eclesial

2.— La transmissió i l'educació de la fe són obra de tota la comunitat eclesial. L'Església comunica i educa la fe no sols per la seva predicació i les seves sessions de catequesi, sinó per tot el seu ser i el seu viure: per les seves celebracions, per tota la seva configuració, per la pregària individual i en família, i especialment per la vida i testimoniatge dels seus membres. Aquest imperatiu, que brota de la naturalesa mateixa de la fe i de l'Església, es fa més evident avui dia amb la crisi i el desbordament de les institucions educatives. L'educació de la fe només pot ser obra de tota la comunitat eclesial al llarg i ample de la vida. La gran pregunta és: quina Església hauríem de tenir perquè esdevingués una comunitat constantment educadora dels seus membres, a través de la seva mateixa vida?

Això ens confirma l'exigència primordial de la promoció de comunitats vives de fe: comunitats que sota l'impuls de l'Esperit visquin al dia la fe de l'Església de manera significativa per als homes d'avui, i siguin capaces de dir-se i dir als altres allò que viuen i creuen. Les institucions catequètiques només tindran sentit i seran profitoses si recolzen sobre la vida de la comunitat i estan al seu servei.

Funció específica de la catequesi

3.— En aquesta obra global de la comunicació i educació de la fe que és pròpia de tota la comunitat eclesial, a la catequesi li correspondria una funció específica, que consistiria principalment a ajudar a establir una relació viva entre l'experiència de fe personal i el llenguatge de la tradició de l'Església. De manera que els creients esdevinguin capaços de trobar la manera pròpia de viure i expressar la seva fe amb fidelitat a la fe de l'Església.

Aquesta delimitació de la funció catequètica ens permetria d'agilitzar les nostres institucions catequètiques i readaptar-les millor, mitjançant una configuració més flexible, al ritme i a les necessitats de la vida. No creiem que valgui el principi que com més catequesi millor; el que

caldrà fer es buscar la manera més adequada i els moments més propicis per a dur a terme la seva funció. I, si bé la dimensió catequètica és essencial a la missió de l'Església, la manera de realitzar-la pot variar en el temps; el sistema actual, molt influït en tots els ordres pel sistema escolar, és força recent en l'Església. Això vol dir que si la catequesi troba dificultats, caldrà tenir prou imaginació i iniciativa per a obrir nous camins.

Una funció amb un doble objectiu

4.— Per tal de dur a terme la funció que li hem assignat, la catequesi ha d'assegurar dues coses:

— La primera, oferir una presentació global del missatge cristià o de la "memoria traditionis" de l'Església, que pugui servir sempre de marc de referència. Això comporta una iniciació en el llenguatge de la tradició, o sigui, en el conjunt de textos bíblics, fórmules de fe, ritus i comportaments a través dels quals la comunitat eclesial ha expressat i expressa la seva fe.

— En segon lloc, la catequesi ha de possibilitar un aprenentatge: ha d'ensenyar i ajudar els creients a posar en relació la pròpia experiència i la Paraula de Déu, de manera que siguin capaços de recrear en tot moment el sentit de la seva vida a la llum de la fe.

A més d'aquestes dues coses, en molts casos caldrà tenir-ne en compte una altra, si bé no privativa de la catequesi: la de ben disposar l'home al do i a la revelació de Déu. El soterrament del sentit religiós o de la vocació religiosa de l'home, per obra sobretot del secularisme i del consumisme en què vivim immersos, demanarà moltes vegades una labor prèvia d'aprofundiment en la manera de viure i de plantejar-se l'existència. Serà qüestió de detectar i deixondir en els homes d'avui expectatives de tot allò que representa la comunicació de Déu en Jesucrist.

Els dos elements de la catequesi: la vida i el missatge

5.— Perquè pugui assolir la seva doble finalitat, la catequesi constarà de dos elements essencials (que no suposen pas necessàriament dos moments cronològics): l'experiència i la paraula de Déu, tot suscitant un diàleg fecund entre totes dues, de manera que la vida qüestionï la Paraula i la Paraula interpretï i doni sentit a la vida. La catequesi ensenyarà i ajudarà a fer la confrontació entre la vida i l'evangeli, entre l'experiència humana i l'experiència de Jesús, per tal d'ajudar a veure i viure la vida tal com la va veure i viure Jesucrist. En efecte, és en aquest home de Natzaret, veritable Fill de Déu, on nosaltres creiem que se'ns ha reve-

lat tota la veritat i tot el sentit de l'existència humana, l'autèntica manera de viure com a homes.

D'aquesta manera, la persona podrà descobrir al llarg del seu viure què significa Jesucrist en la seva vida i el sentit profund que té aquesta a la llum del misteri de Crist, de manera que, trobant Jesucrist, l'home es trobi a si mateix en la seva veritat.

Hi haurà catequesis en què predominarà l'experiència i d'altres en què potser predominarà la Paraula. Unes de més existencials i unes altres de més doctrinals. Poden molt bé complementar-se entre elles. Si les primeres asseguruen millor l'accés a la vida, les segones permetran una presentació més global i ordenada del missatge. Podem dir que, com més complicada sigui la vida i més intensa i punyent sigui la experiència més necessari serà començar per la conscienciació i esclariment d'aquesta experiència (així, per exemple, en l'adolescència i en els temps forts de la vida). I, al contrari, com més asserenada sigui la vida (per exemple, en certes èpoques de la infància), més possible serà una exposició objectiva del missatge.

La catequesi en un món pluralista

6.— El pas des d'una situació de cristiandat a una situació pluralista de creients lliures implica la presentació del cristianisme com una crida. Això vol dir que el cristianisme, més que no pas en termes d'obligació, s'haurà de presentar i ajudar a descobrir com allò que en realitat és, com una bona nova d'alliberament i de vida.

Això és el que diferencia substancialment la catequesi d'ara de la d'abans i el que constitueix avui la gran empresa de la catequesi i de l'educació de la fe en general: l'exigència de la redescoberta del sentit, en la vida i per a la vida, d'unes veritats i pràctiques que abans eren comunament admeses per la força de l'ambient.

Un pla de catequesi

7.— Com deia ja el document sobre "L'avui i el demà de la catequesi", la catequesi ha de polaritzar-se en l'opció adulta de la fe. Això vol dir que no pot circumscriure's a la infància, sinó que ha d'acompanyar la persona al llarg del seu creixement i, a partir de les seves inquietuds, interessos i descobertes, ajudar-la a trobar el sentit de la fe cristiana en la seva vida i d'aquesta manera anar preparant i afaïçonant la seva opció cristiana de persona adulta.

En aquesta línia i com a concreció dels principis exposats anteriorment, presentem, amb caràcter merament indicatiu, un projecte de catequesi a través de les diverses edats. No pretenem ni suprimir ni desautoritzar res del que s'està fent. Són prou coneguts els esforços que aquests

darrers anys s'han fet gairabé arreu per implantar al llarg de tota la infància, i ulteriorment també durant la preadolescència, una catequesi regular concebuda en funció d'una veritable educació de la fe i no d'una mera preparació a la recepció d'uns sacraments. Amb el present projecte ens proposem tan sols assenyalar uns punts fermes, que, demés de constituir un mínim indispensable, poden orientar a l'hora d'una readaptació de les institucions catequètiques.

a) **Catequesi dels més petits.** Tothom està convençut de la importància decisiva d'aquesta època de la vida, en què, segons els psicòlegs, es forma la infraestructura de la persona, o sigui, aquelles actituds fonamentals davant la vida que després configuraran la seva manera de ser. L'objectiu principal en aquesta edat serà, per tant, la formació o desenvolupament en l'infant d'aquells valors i actituds que constitueixen el substrat de la vida cristiana, com són la interioritat, la gratuïtat, la joia, la festa, el saber-se estimat, l'equilibri afectiu, la confiança, la fidelitat, la coherència, la compasió, la solidaritat, el servei i, molt especialment, el sentit de Déu que mena a la pregària. Aquesta formació, però, es més resultat d'allò que es viu al voltant del nen, que no pas de tot allò que se li pugui dir. Per això mateix, no sembla que en aquesta edat sigui necessària una catequesi pròpiament dita, en el sentit de quelcom sobreafegit a la vida familiar. L'essencial és que l'infant es vegi envoltat d'un clima autènticament cristià i trobi una resposta senzilla a les preguntes que li suscitin les diverses situacions. I quelcom de semblant es podria dir respecte de les escoles maternalis o parvularis, on assisteixen molts d'aquests infants.

Això no vol pas dir que no es puguin oferir tota mena d'orientacions i subsidis als pares perquè puguin dur millor a terme l'educació dels seus fills. Ben segur que en aquest camp hi ha un gran treball a fer. Encara més, creiem que la labor de l'Església en aquest període hauria de consistir bàsicament en una pastoral familiar.

b) **Catequesi dels infants.** Cap als set o vuit anys, la majoria dels pares demanen la primera comunió per als seus fills. Ens plagui o no, és un fet. Amb aquesta ocasió, es podria fer una presentació senzilla de qui és Jesús, què va fer i què ens diu. Aquesta presentació de Jesús pot ser la millor manera d'ajudar l'infant a entrar en relació amb el Pare del cel, com també d'encaminar-lo a la pregària i als sacraments del Perdó i de l'Eucaristia.

I sembla que seria cap als deu anys, quan l'infant es comença a plantejar quin sentit té tot allò que ha après a viure en la infància i per altra banda té una gran capacitat i desig d'aprendre, el moment més apropiat per a fer-li una presentació global i objectiva del missatge cris-

tià, sense massa preocupacions existencials. Sembla també que la forma més adient de fer aquesta presentació seria la forma narrativa, acompanyada dels oportuns aclariments doctrinals. Es podrien afegir o intercalar sessions, com també celebracions, en què l'infant pogués expressar-se més lliurement i a partir de la vida, per tal d'ajudar-lo a descobrir la dimensió existencial del missatge.

Mentrestant caldrà que l'infant no trenqui la seva relació amb la comunitat eclesial. Però, a part de la catequesi, pot haver-hi molts mitjans i iniciatives que l'ajudin a mantenir viva aquesta relació.

c) **Catequesi dels adolescents.** És en aquesta edat quan el noi pren la vida en les seves mans i comença a recórrer el seu camí definitiu.

Per una banda, s'hauria d'oferir als adolescents l'oportunitat de participar en grups de lliure discussió, sota la moderació d'un adult, en què puguin expressar-se lliurement, sense traves, i confrontar les seves opinions i actituds. La finalitat d'aquests grups seria ajudar els adolescents a retrobar-se amb profunditat i sinceritat a si mateixos, més enllà del seu cúmul d'agressivitats i prejudicis. És un objectiu molt important. En aquests grups l'adult hauria de fer solament de moderador o animador; no és el lloc de l'adoctrinador. Segurament que, sense pretendre-ho expressament, més d'una vegada aquestes discussions portarien el grup o algun dels seus membres cap a plantejaments catequètics.

Per altra banda, amb el ritme i en el moment oportuns, s'haurien de facilitar sessions i trobades sobre temes directament catequètics anunciats prèviament i amb claredat; sense coaccions ni estratagemes, jugant sempre ben net.

No diem res de la catequesi dels joves, perquè creiem que aquesta s'ha de situar en el context d'una pastoral de jovent, que demana tot un estudi a part. El desvetllament actual dels moviments juvenils d'Església a casa nostra obre perspectives esperançadores en aquest camp.

d) **Catequesi d'adults.** Avui es reconeix la primacia de la catequesi d'adults, almenys en teoria. Demés de constituir una sana reacció contra la polarització de la catequesi d'infants, creiem que la intuïció de fons en la importància atorgada a la catequesi d'adults és aquesta: l'opció cristiana, com a decisió que compromet radicalment tota l'existència, és pròpia dels adults, i la fe no s'expandeix dels infants als adults, sinó a l'inrevés.

Haurem de procurar, doncs, que aquesta primacia de la catequesi d'adults no es quedi en pura teoria i caldrà treballar d'una manera especial en la seva promoció. No oblidem que la catequesi d'adults, ben portada, pot contribuir en gran manera a la formació de comunitats viues de fe, que siguin gèrmens d'una Església evangèlicament renovada.

Però no hem de caure tampoc en l'extrem de pensar que no es pot ser un bon cristià si no es forma part d'un grup de catequesi d'adults.

Pot haver-hi diferents classes o nivells de catequesi d'adults, segons que l'objectiu proposat sigui l'aprofundiment doctrinal, o la il·luminació cristiana de problemes i realitats humanes (situaríem en aquest apartat les catequesis anomenades ocasionals que cal no oblidar en l'àmbit pastoral), o la reflexió i l'acció a la vegada. Totes elles, per a poder dir-se de debò catequesis, han de contribuir d'alguna manera tant a la conversió personal com a una veritable transformació de l'Església.

Es veu també la conveniència de processos o encaminaments catecumenals que permetin de replantejar-se i personalitzar la fe.

Caldria estudiar també la possibilitat d'una catequesi en els medis o llocs naturals, sobretot en els més descurats, com poden ser obrers, immigrants, estudiants, etc.

Catequistes i materials

8.— Aquest enfocament de la catequesi segurament no requeriria un nombre tan gran de catequistes, però sí més preparats i especialitzats. D'acord amb la distinció que hem fet entre educació de la fe i catequesi, hauríem de dir que tot cristià està cridat a ser d'alguna manera educador de la fe dels altres, però no catequista. D'aquí, la necessitat d'un treball de formació de catequistes a diversos nivells i per a diverses especialitats.

Caldrà impulsar també l'elaboració o adaptació dels materials adients al projecte de catequesi que hem presentat. Les orientacions que puguin donar-se no faran avançar i evolucionar tant la catequesi com l'oferta dels materials concrets.

Conclusió

9.— Amb aquesta reflexió i amb aquestes orientacions no pretenem prejudicar ni desmuntar res. Volem oferir només la possibilitat de nous camins en la línia d'una major agilitat i flexibilitat i més d'acord amb el ritme i necessitats de la vida.

L'estudi i l'experimentació de les presents orientacions n'assenyalaran el grau de validesa. Tots podem fer-les avançar.

Secretariat Interdiocesà de Catequesi

Desembre del 1978.

SECRETARIA GENERAL

* NOMENAMENT

El Sr. Bisbe ha nomenat Delegat Diocesà per als Congressos Mariològic i Marià de Saragossa a Mn. Josep Anglada Juaneda.

* MES DE MARÇ

dia 17 A la Santa Església Catedral, Missa amb motiu del XII aniversari de la mort de Mns. Bartomeu Pascual Marroig, bisbe de Menorca.

dia 19 Festivitat de Sant Josep i Dia del Seminari. Se recomana que en totes les celebracions d'aquest dia es pregui especialment pel nostre Seminari i per les vocacions sacerdotals i al mateix temps que s'ajudi als feels, especialment als joves, a reflexionar sobre la pròpia vocació cristiana, donant a conèixer l'opció al ministeri sacerdotal com opció d'amor i entrega total a l'Església i als germans.

Es una bona ocasió, també, per a donar a conèixer quin és el moment actual del nostre Seminari a partir de l'experiència de vida en comunitat que es va començar l'any passat, grup que té les portes obertes a tothom qui s'hi interessi i vulgui profunditzar en la seva vocació al ministeri sacerdotal. Pot ajudar, en aquest sentit, la carta pastoral del Bisbe publicada en aquest mateix nombre i també la pròpia experiència ministerial al servei de la comunitat cristiana.

Aquest dia, la colecta serà destinada al Seminari.

* MES D'ABRIL

dia 11 Dimecres Sant. La celebració de la Missa Crismal tindrà lloc aquest any a Es Migjorn. Com en altres ocasions, els capellans farem abans unes hores de pregària; per aquest motiu ens reunirem a Es Migjorn a les 6 del capvespre per començar el recés. La missa crismal serà a les 8.

INFORMACIÓ DE LA DIÒCESI

Pròxima Trobada de joves al Toro

Com es va programar el mes de setembre, el diumenge dia 11 de març tindrà lloc al Toro la I Trobada de joves d'enguany (1979), que, seguint amb la línia de les benaventurances, anirà orientada a reflexionar sobre "Feliços els qui ploren perquè seran consolats". Vol ser una reflexió evangèlica sobre el pecat i les conseqüències del pecat, lo qual origina tot tipus de discriminació que fa que a molts no li sigui reconeguda la seva dignitat. Es vol orientar especialment a la qüestió de la "conversió" a fi d'ajudar als joves a viure aquest temps especial de Quaresma. Al capvespre hi haurà un recital de música donat per un grup de Barcelona.

Recés dels capellans

El dimecres, dia 14 de febrer, els capellans han tingut el seu recés mensual al Toro. En aquesta ocasió, dirigit pel Sr. Bisbe, degut a que el P. Miquel Estradé no s'ha pogut desplaçar a la illa per motius de salut. El recés va consistir en un temps llarg de pregària i l'Eucaristia. La trobada va acabar amb una "caliuada" a la Posada del Casal, compartint així també una estona de gresca i convivència.

Pròxims recessos

S'han fet gestions perquè el recés mensual tingués continuïtat. Ha accedit a fer aquest servei el P. Jordi Marimón, claretià. Ja es comunicaran les dates, però podem avançar la d'aquest mes de març: serà el dimecres, dia 14. Ja es comunicaran per carta més detalls.

Reunió de Consiliaris de Joves

Degut a la vaga en els aeroports es va haver de suspendre la sessió que teníem programada per al mes passat en la que haviem de treballar tot el dia la qüestió de la Revisió de Vida, ajudats per Mn. Andreu Oliveras, de Barcelona. Posats de nou en contacte amb ell, ha estat possible concretar unes noves dates per aquest mes. Farem el mateix pla proposat per al mes passat, que consisteix en una exposició dels moviments de joves en aquests darrers anys i un estudi del mètode de Revisió de Vida. La sessió per als capellans serà de tot el dimecres, dia 21 de març, al Toro, començant a les 10 del matí fins les 6 del capvespre. Igualment,

a les 8,30 del vespre, Mn. Oliveras dirigitrà una xerrada-col.loqui a tots els animadors de grups, joves i tothom qui ho desitgi, a Mercadal, lloc de més fàcil accés des dels diferents pobles. Ho podeu comunicar a tots els qui cregueu que els pot interessar.

Campanya del Seminari

Durant aquest mes es programen varies activitats amb motiu del Dia del Seminari, com col.loquis entre grups de joves i comunitats, en els que participaran els seminaristes. Aquests contactes poden ajudar a un major coneixement i a una presa de consciència de cara a la vocació.

D. Jaume Bagur Arnau, ha passat a la Casa del Pare

El passat dia 9 de febrer va morir a Ciutadella D. Jaume Bagur Arnau. Persona molt coneguda i estimada que va dedicar bona part de la seva vida a l'art i especialment a la restauració de múltiples obres religioses, lo qual el va relacionar molt amb la nostra Església menorquina. Va ser un col.laborador directe del bisbe Pascual en quan a la realització de moltes obres i monuments, entre les que hi ha que destacar la restauració de moltes parròquies i d'El Toro. Des d'aquestes pàgines, l'Església menorquina vol reconèixer el seu treball infatigable i estima a la nostra Església local, a la vegada que eleva al Senyor la pregària pel seu repòs etern. Que al cel sia.

ALTRES INFORMACIONS

LA CONFERENCIA EPISCOPAL TARRACONENSE ESTUDIA LA PASTORAL DE MIGRACION Y DE LOS FINES DE SEMANA

La Conferencia Episcopal Tarraconense se ha reunido con profesores de la Facultad de Teología de Barcelona para estudiar el tema de "La muerte y la Resurrección de Cristo".

La reunión ha durado del 29 de enero al 1 de febrero y se ha celebrado en Barcelona.

Los decanos de las dos Secciones de la Facultad han informado de las actividades docentes de este curso académico y de la conexión de esta institución con otras instituciones eclesiales al servicio de la Iglesia en

Cataluña. Han distribuido a todos los miembros de la Conferencia los números de la "Revista Catalana de Teología" correspondientes al año 1978 y el último libro del profesor Josep Maria Rovira Bellosó "Trento, una interpretación Teológica".

Pastoral de los fines de semana

Los Vicarios episcopales de pastoral de las diócesis catalanas han reflexionado con los obispos sobre la atención pastoral a un número cada día mayor de cristianos que pasan habitualmente los fines de semana en pueblos rurales y de las costas en los cuales celebran su fe. Esta atención pastoral se ha concentrado principalmente en la celebración de los sacramentos del Bautismo, Confirmación y Matrimonio, con el deseo de garantizar una auténtica acogida a quienes piden estos sacramentos y una provechosa catequesis sacramental, a la vez que se ha valorado el papel de la comunidad cristiana. El contenido de esta reflexión conjunta será objeto de ulterior estudio de los vicarios de pastoral en las reuniones que periódicamente celebran con el fin de llegar a unas pautas comunes para todas las diócesis catalanas en este sector de la pastoral.

Pastoral de migración

Los delegados diocesanos de migración han expuesto ampliamente a los obispos el fenómeno migratorio en Cataluña, examinando sus causas, sus consecuencias en todos los órdenes y la respuesta de la Iglesia a esta realidad. Los delegados diocesanos han propuesto potenciar las Delegaciones diocesanas de esta pastoral, establecer mayores relaciones entre las zonas de partida y de llegada de la inmigración, coordinar los trabajos de las Delegaciones de emigración con otros organismos y servicios eclesiales del mundo rural, del mundo del trabajo, de misiones, Cáritas, y sensibilizar a las comunidades cristianas en conseguir la inserción de los inmigrantes en la comunidad civil y religiosa. Los obispos han designado a Mn. Eugeni Fosch, delegado diocesano de Barcelona, representante de la provincia eclesiástica en el Secretariado de la Comisión Episcopal de Migración.

Ante las elecciones

Los obispos catalanes han reflexionado también sobre los principales problemas actuales de nuestra sociedad y su incidencia en la comunión eclesial y en la evangelización y quieren recordar, especialmente en estos momentos próximos a los comicios, las exigencias evangélicas de responsabilidad ciudadana, generosa solidaridad y profunda moralidad

que hoy interpelan fuertemente a los cristianos, y les exhortan a que con esta motivación e iluminación de la fe cumplan sus deberes sociales y políticos.

También los obispos catalanes han aprobado provisionalmente la versión catalana de los textos de consagración de templos, altares, cálices y patenas.

Orar no es difícil

En la Glosa dominical de esta semana, el Arzobispo de Barcelona, Mons. Jubany, al contemplar el ajetreo de nuestras ciudades y el tráfico estrepitoso de nuestras calles, se pregunta si son muchas las personas que tienen tiempo para pensar en Dios.

El Cardenal Jubany al expresarse así está pensando en el cristiano corriente, que apenas tiene tiempo para acordarse de Dios y dirigirse a El mediante la plegaria.

Tras manifestar que no hay que ir de prisa si queremos encontrar a Dios y que el diálogo con El tiene lugar en el silencio de la conciencia, manifiesta que "lo que ocurre es que apenas sabemos orar. Existe una escena evangélica, verdaderamente emocionante, que me gusta recordar. Un día, estando Jesús orando en cierto lugar, acabada la plegaria, díjole uno de sus discípulos: 'Señor, enséñanos a orar'. En la persona de aquel discípulo desconocido, estaba presente la multitud anónima de personas de buena voluntad, que tiene conciencia viva de no saber orar. ¡A pesar de su ansia de acercarse a Dios! ¡A pesar de su fe más o menos dormida en el fondo de su corazón!

Orar no es tan difícil. Es 'un encuentro de amistad con quien sabemos nos ama', decía Santa Teresa. Es 'pensar en Dios, amándole', enseñaba el P. de Foucauld. Es ir al encuentro de las promesas del Señor. Es conversar con El, como Padre nuestro que es; como el mejor de los amigos. Y no hay que hacerlo como si fuésemos unos 'palabreros'. El Evangelio nos advierte que no seamos como los gentiles 'que se imaginan haber de ser oídos a fuerza de palabras'. Es el corazón quien debe hablar a un Padre, que bien sabe lo que hemos de menester, antes de pedírselo".

Nueva etapa de la Cadena de Ondas Populares Españolas

En la tarde del día 5 de febrero se celebraron en Madrid las reuniones de la Junta General Ordinaria y Extraordinaria de Radio Popular, S.A.

Estuvieron presentes, o legalmente representados, 42 de los 45 accionistas de la Sociedad así como los miembros del Consejo de Administración.

En la Junta Ordinaria se aprobaron los balances y la Memoria anual quedando regularizado y cerrado el ejercicio de la Sociedad que, por exigencias legales y administrativas, adquiere la nueva fisonomía de Sociedad civil mercantil tal y como exige el Real Decreto de 27 de octubre de 1978 y como había acordado el Pleno de la Conferencia Episcopal Española en su reunión del pasado mes de junio.

En la Junta Extraordinaria se aprobaron por unanimidad los nuevos Estatutos de la Sociedad RADIO POPULAR, S. A. Cadena de Ondas Populares Españolas por los que se constituyen en tal Sociedad civil de explotación de estaciones de radiodifusión.

El Consejo de Administración de la nueva Sociedad quedó constituido por los siguientes señores: D. Eduardo Carriles, Presidente; D. Bernardo Herráez, Consejero Delegado; D. José Ma. Alvarez del Manzano; D. José A. Abúlez; D. Alvaro García Lomas; D. Francisco Pérez Ontiveros; D. Andrés Reguera Guajardo; D. José Luis Ruíz-Navarro; D. Juan Borrero Hortal; D. Felipe Ruíz de Velasco, más tres consejeros a designar por la Administración del Estado. Como Asesores figuran D. Jorge Blajot y D. José Muñiz Jiménez.

Con este paso, la COPE inicia una nueva e importante etapa.

P. A.

EPISCOPAT ESPANYOL

LA RESPONSABILIDAD MORAL DEL VOTO

Comunicado de la Comisión Permanente del Episcopado Español.

1.— La entrada en vigor de la Constitución y la doble convocatoria de elecciones nos vuelven a plantear a los españoles serias responsabilidades políticas y morales. De las urnas han de salir los legisladores y los equipos de gobierno que convertirán las normas de la Constitución en leyes y medidas concretas. Su labor pondrá en juego muchas veces principios ideológicos que sobrepasan lo estrictamente político y que conformarán la vida colectiva en materias de suma importancia. En cuanto a las elecciones municipales, de ellas dependerá la aplicación más

directa de tales ideologías, así como el buen orden y el progreso material de todos los pueblos y ciudades del país.

2.— La Conferencia Episcopal Española y su Comisión Permanente han procurado siempre iluminar la conciencia de nuestro pueblo, respetando su libertad de voto y manteniendo a la Iglesia independiente de toda opción de partido. Sólo con ofrecer el mensaje del Evangelio creemos prestar un servicio a la dignificación del hombre y a la construcción moral de la sociedad.

Si nos decidimos a intervenir de nuevo, se debe a la importancia peculiar de estas elecciones. Queremos evitar también que se malentienda la independencia de la Iglesia, la cual no puede ser indiferente ante el destino de nuestro pueblo; no se siente neutral ante las posibles amenazas contra los valores éticos o los derechos humanos; no reduce el mensaje cristiano a la vida privada, sino que proclama el Evangelio como fomento inspirador de la sociedad y de sus estructuras. Los Obispos, por nuestra parte, respetuosos con otros pareceres que surjan en el Pueblo de Dios, no podemos descuidar nuestro deber de pastores y de guías, incluso para evitar que se tomen como voz de la Iglesia opiniones privadas o de grupo.

3.— En función de este deber, queremos recordar brevemente algunos criterios básicos para formar la conciencia de los votantes, especialmente de aquellos que quieren actuar como católicos responsables.

- a) En las presentes circunstancias, consideramos indiscutible el deber de votar. Sólo razones graves y bien fundamentadas podrían excusar de esta obligación.
- b) Para que el voto sea honesto y responsable ha de tener muy en cuenta el programa del partido al que apoya, la ideología que lo sustenta y las personas que lo encarnan.
- c) El voto supone un juicio valorativo de esos factores y de las circunstancias que concurren. Es una decisión regulada por la virtud de la prudencia, ya que no siempre es posible coincidir en todos los puntos programáticos con el partido que se vota. Pero, cuando en el programa figuran compromisos ideológicos u operativos que afectan a valores religiosos o a derechos humanos fundamentales, el creyente que acude a las urnas está obligado en conciencia a obrar coherentemente con su fe.
- d) Este deber es manifiesto si el voto lleva consigo la adhesión a ideologías materialistas de uno u otro signo, a modelos totalitarios de sociedad o a la violencia como método político.
- e) De cara a estas elecciones, nos preocupa particularmente el propósito de legalizar el aborto que figura en algunos progra-

mas He aquí un caso típico de colisión entre política y conciencia cristiana, no provocada ciertamente por esta última. Tal puede ocurrir también con determinados planteamientos de una ley de divorcio o con una ordenación educativa que coartara el derecho de los padres a elegir el tipo de educación que debe darse a sus hijos.

f) Debe valorarse rigurosamente en los programas de los partidos su sinceridad, energía y competencia para afrontar las grandes lacras sociales de nuestro país: las que afectan al paro, la emigración, las clases pasivas, la moralidad pública, la situación del campo, la masificación urbana, etc. Como cristianos, nosotros no podemos evadirnos de la opción de la Iglesia por la causa de la justicia en el mundo, ni de la preferencia evangélica por los pobres.

g) Recordemos, por último, que la responsabilidad del ciudadano no se agota en las urnas. Le sigue obligando a ejercer el sentido crítico durante la actuación de sus representantes, los cuales han de ser fieles a su programa electoral. Ni la disciplina de partido ni otros condicionamientos políticos pueden legitimar su apoyo —hablamos de católicos— a leyes o actuaciones contrarias a la moral cristiana, o a la doctrina social de la Iglesia, que es parte de esa moral.

5.— Mención aparte merece, y muy destacada por desgracia, la terrible plaga del terrorismo. Tanto en sus versiones de atracos, secuestros y destrucciones, como en el directo derramamiento de sangre, constituye un brutal recurso a la violencia, que ofende la ley de Dios y la dignidad del hombre. Las enseñanzas de la Iglesia universal, las del Episcopado Español y las de los Obispos más afectados por tan doloroso problema, han sido y son inequívocas en la repulsa de semejantes métodos. En nombre del Evangelio de Cristo, condenamos con firmeza el asesinato de personas, sea cualquiera la motivación con que pretenda justificarse. El cristiano sabe que la dignidad sagrada de la persona no le permite promover ni siquiera los derechos del hombre a costa del hombre mismo, violando el primero y raíz de todos, el derecho a la vida.

6.— Como pastores de la Iglesia en España reiteramos nuestra adhesión al ordenamiento democrático de la sociedad y a la libre concurrencia de las opciones políticas. Queremos mantenernos por encima de toda opción de partido, convencidos de que esto favorece la libertad y la unidad de la Iglesia y sirve mejor al país.

Por eso hemos recordado la disciplina actual de la Iglesia, contraria a que los sacerdotes asuman cargos de representación o de liderazgo po-

lítico. Es público, sin embargo, que algunos, por propia iniciativa, se presentan como candidatos a las elecciones. Quede por nuestra parte bien claro que, de resultar elegidos, no representarían a la Iglesia ni padrían simultanear su cargo con un ministerio pastoral confiado por la Iglesia.

Pedimos a Dios que siga ganando terreno en nuestra patria la concordia entre personas, pueblos y grupos políticos; y deseamos una acción legislativa y de gobierno que asegure la paz ciudadana, elimine las injusticias sociales y promueva los más altos valores del hombre y de la sociedad.

Madrid, 8 febrero de 1979

La Comisión Permanente del Episcopado Español.

COMUNICADO DE LA COMISION EPISCOPAL EN EL "DIA DE HISPANOAMERICA" (4 de marzo de 1979)

Apenas clausurada la III Conferencia del Episcopado Latinoamericano de Puebla, en México, la Jornada del "DIA DE HISPANOAMERICA", a celebrar el 4 de marzo, nos brinda la oportunidad de ofrecer a los católicos españoles unos puntos de reflexión que ayuden a sintonizar nuestras preocupaciones eclesiales con las de aquellas Iglesias hermanas.

A la Conferencia de Puebla han precedido las celebradas en Río de Janeiro (1955) y Medellín (1968). Cada una de ellas con sus correspondientes objetivos y sus grandes consecuencias pastorales, fue sin embargo la de Medellín la de más amplia repercusión y la que marcó el nuevo florecer de la Iglesia en aquel continente al señalar a la pastoral caminos nuevos y metas ya irreversibles: la liberación de los pobres, sometidos a todo género de dependencias. la política, la económica, la cultural y la social, como una exigencia insoslayable de la evangelización.

Puebla no va a desdecirse de Medellín, como algunos han dado en pensar y manifestar, pero tampoco será una simple repetición de lo que allí se decidió. Los Obispos han elegido como tema de reflexión, —elección confirmada por Pablo VI— el que fue objeto de estudio en el Sínodo de Obispos de 1974: "La evangelización en el mundo moderno" y tendrán como guía en sus deliberaciones y decisiones la Exhortación Apostólica "Evangelii Nuntiandi" en la que aquel Papa, de feliz memoria, por expreso deseo de los Padres sinodales, sistematizó el resultado de las deliberaciones del Sínodo.

Nueva etapa en la evangelización de América Latina

La Iglesia en América Latina deberá seguir sin desfallecimientos las líneas pastorales surgidas en Medellín, pero no podrá ignorar que junto a la "situación de pecado" proveniente de las estructuras injustas que originan masivas marginaciones e injustas opresiones, se plantean hoy a la acción pastoral otros retos a los que hay que dar una valiente respuesta. Señalemos únicamente la urbanización galopante con todas sus consecuencias que está pidiendo una pastoral distinta a la rural que es la que se ha estilado hasta hoy, eficaz para épocas de civilización campesina, pero desbordada ya ante los fenómenos sociológicos surgidos de la concentración urbana, como son la secularización, la laicización, la sociedad de consumo, la influencia incisiva de los mass media, la soledad del hombre desarraigado e inerme, la nueva y más agobiante pobreza, fenómenos que vienen a hacer aún más grave aquella situación de pecado detectada y denunciada por Medellín.

Signos de vitalidad en las iglesias Latinoamericanas

a) – Investigación teológica

Pero no todo ha de ser problemático y negativo. El Concilio Vaticano y Medellín estimularon con gran fuerza la reflexión teológica a partir de las experiencias pastorales y de las situaciones del pueblo. Es indudable que la Conferencia de Puebla habrá contado para su estudio con esta riqueza teológica, no importada de Europa sino surgida allá mismo, que le habrá dado inmensas posibilidades a la hora de acertar con las líneas pastorales de evangelización que está exigiendo la hora actual.

La reflexión teológica, sistemática y explícita sobre la Iglesia ha iluminado a lo largo de estos años toda la acción religiosa y pastoral en aquellas comunidades hermanas. La Iglesia en América Latina se considera una Iglesia del pueblo y para el pueblo. No quiere ser una instancia exterior y ajena al mundo sino se siente parte de la historia de los hombres y quiere ser como el Señor la quiere: fermento del mundo y sal de la tierra.

Y junto a la reflexión sobre la Iglesia, la profundización en el misterio de Jesucristo para presentarlo con toda su inmensa y misteriosa riqueza. Jesucristo, el verdadero liberador de los hombres y de los pueblos, sin angelismos evasionistas ni reduccionismos frustrantes. Los teólogos hispanoamericanos han contribuido a clarificar y acercar la figura histórica de Jesús, presente en la historia humana, no como un espectador lejano e indiferente, sino comprometido en las luchas de los hombres y ayudándoles a alcanzar las metas integrales que El anunció y

prometió en el Evangelio: ser cada día hombres más libres y más hijos de Dios.

b) — Impulso pastoral

La investigación teológica se ha beneficiado de la acción pastoral propiciada por Medellín y al mismo tiempo ha sido ella la mejor impulsora de la creatividad apostólica notablemente despertada en aquellas Iglesias.

Señalaremos, a modo de ejemplo, la revalorización de la religiosidad popular que si muchas veces es ingenua, espontánea, sin reflexión ni excesivo fondo doctrinal, muestra a las claras el sentido acertado que el pueblo sencillo tiene de la trascendencia, de la proximidad y de la providencia de Dios, del valor redentor de la Cruz, del poder intercesor de la Virgen María y de los Santos. Esta religiosidad popular es un punto de partida interesante y esperanzador para una pastoral evangelizadora adecuada.

Otro fruto de esta creatividad es la multiplicación abundante de Comunidades eclesiales de base que, sin duda, Puebla relanzará con nuevos bríos, después de realizar el balance positivo de su corta pero fecunda existencia. Estas Comunidades han sido un magnífico instrumento para promover la participación apostólica y eclesial del pueblo de Dios, la mayor catequización de muchos cristianos y la puesta en práctica de la acogida fraterna y de la caridad.

El espíritu de fraternidad y participación de los laicos, promovido en gran parte por estas Comunidades de base, ha dado lugar al descubrimiento y promoción de los nuevos ministerios laicales por los que los seglares se entregan, a partir de una misión oficialmente recibida de la Iglesia, a anunciar la Palabra de Dios, organizar la catequesis, animar la Liturgia, prestar consuelo a los enfermos, celebrar los enterramientos cristianos, distribuir la Eucaristía, dirigir la puesta en práctica de la comunión cristiana de bienes. Y todo esto, no como sustitutos del sacerdote, sino como quehacer propio del seglar al que la Iglesia reconoce el papel activo que ha de desempeñar en la Evangelización.

Aquellas iglesias nos interpelan

Sin duda alguna que la Conferencia de Medellín suscitó una gran esperanza que, en términos generales, se ha visto corroborada por el éxito. Las dificultades de todo tipo que la Iglesia ha tenido que superar en aquel continente y, en especial, las procedentes de las situaciones políticas de muchos de sus países, no han frenado sus ímpetus apostólicos, más aún, se diría que la han estimulado a realizar lo único necesario: anunciar a Cristo, evangelizar.

Y esto es para nosotros una gran lección porque tampoco a nuestra Iglesia le faltan ni le faltarán dificultades. Nos teníamos que preguntar si, en cambio, nuestros afanes evangelizadores no han disminuído y si estamos, con paciencia, constancia e ilusión dando respuesta a los problemas que la hora actual presenta a los cristianos y de los que, el primero es el de, con testimonio y palabra, individual y colectivamente proclamar a Jesucristo, buscando ante todo la extensión de su Evangelio y dando a las demás cosas su verdadero valor de "añadidura".

Si con humildad miramos a aquellas Iglesias, encontraríamos en ellas el estímulo para trabajar apostólicamente, para ser más sencillos, para dar gracias a Dios por todo lo que nos ha concedido y para sentirnos más cerca de los que en otros frentes se esfuerzan en anunciar el nombre de Jesucristo.

La jornada de Hispanoamérica

No es un tópico decir que la Iglesia española tiene una deuda para con las Iglesias de Hispanoamérica: la de ayudarles a llevar a buen puerto el quehacer evangelizador que ella iniciara hace ya cuatro siglos. No es tópico porque hoy trabajan en aquel Continente más de 15.000 misioneros y misioneras españoles y sería una torpeza imperdonable por nuestra parte el no sentirnos solidarios de sus afanes, de sus éxitos y de sus penas.

Esta solidaridad que se nos pide mira, en primer lugar, a los que pueden sentir la llamada del Señor para ir a sumarse a los que allí trabajan y necesitan, unas veces que se les releve y otras que se les ayude. Y en segundo lugar a todos los que sin sentir esa llamada, podemos sin embargo colaborar con nuestra oración y nuestra ayuda material de tal forma que nuestros misioneros, salidos de nuestras Iglesias locales, sientan el calor de nuestra cercanía espiritual y la comprensión ante las necesidades materiales en las que se ven metidos para llevar a cabo realizaciones pastorales que, sin nuestra ayuda, quedarían, sin duda, abandonadas.

Que el día 4 de marzo, DIA DE HISPANOAMERICA, sea para todos nosotros, una jornada de reflexión y conversión, de oración y de solidaridad con nuestros hermanos cristianos de América Latina.

Madrid, 20 de Enero de 1979

Firmado:

José Ma. Larrauri Lafuente, Obispo Director Nacional de las O.M.P.

Segundo García de Sierra y Méndez, Arzobispo de Burgos

Ramón Malla Call, Obispo de Lérida

Miguel Araujo Iglesias, Obispo de Mondoñedo—El Ferrol

José Ma. Cases Deordal, Obispo de Segorbe—Castellón

Ignacio Noguera Carmona, Obispo de Guadix—Baza.

LEGISLACIÓN CIVIL

INSTRUCCION SOBRE MATRIMONIO CIVIL

INSTRUCCION de la Dirección General de los Registros y del Notariado sobre matrimonio civil.

La aprobación de la Constitución española ha supuesto una importante innovación en el régimen hasta ahora vigente sobre celebración del matrimonio civil.

En efecto, el artículo 32-1 de la Constitución establece que el hombre y la mujer tienen derecho a contraer matrimonio con plena igualdad jurídica, y su artículo 16-2 señala que nadie podrá ser obligado a declarar sobre su ideología, religión o creencias. Estas normas han de ser interpretadas de acuerdo con los principios constitucionales de no confesionalidad del Estado (artículo 16-3) y de no discriminación por razón de religión (artículo 14), y llevan forzosamente a la conclusión de que todos pueden acudir a la celebración del matrimonio civil con plena libertad de elección y sin necesidad de hacer declaración alguna sobre su religión, respecto de la cual el Juez o Cónsul no pueden preguntar.

Atendiendo a estas consideraciones, así como al hecho de que aquellas normas constitucionales tienen vigencia inmediata (cfr. artículo 53 y disposiciones derogatoria y final), esta Dirección General ha acordado declarar que, a partir de la entrada en vigor de la Constitución, han de entenderse modificados en el sentido indicado los artículos 42 y 88 del Código civil, lo mismo que los preceptos concordantes que los desarrollan del Reglamento del Registro Civil y que, por tanto, los Jueces y Cónsules Encargados de los Registros Civiles deben autorizar los matrimonios civiles de las personas que lo deseen sin indagación ni declaración alguna sobre las ideas religiosas de los contrayentes.

Lo que digo a VV. SS.

Dios guarde a VV. SS. muchos años.

Madrid, 26 de diciembre de 1978. - El Director General P. D., el Subdirector y Jefe de la Inspección Delegada, Manuel Peña y Bernaldo de Quiros.

Sres. Jueces y Cónsules Encargados de los Registros Civiles.